

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 551/2016-14

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 30. júna 2016 v senáte zloženom z predsedu Lajosa Mészárosa, zo sudkyne Ľudmily Gajdošíkovej (sudkyňa spravodajkyňa) a sudcu Ladislava Orosza predbežne prerokoval sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], zastúpenej advokátom JUDr. Tomášom Zbojom, Kuzmányho 4, Martin, vo veci namietaného porušenia jej základného práva podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Martin v konaní vedenom pod sp. zn. 12 P 303/2010 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDACTED] o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 14. apríla 2016 doručená sťažnosť [REDACTED] (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv

a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Martin (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 12 P 303/2010 (ďalej len „napadnuté konanie okresného súdu“).

Zo sťažnosti vyplýva, že sťažovateľka sa návrhom z 5. októbra 2010 doručeným okresnému súdu 6. októbra 2010 domáhala zvýšenia výživného na maloleté dieťa [REDAKOVANÉ], trvale bytom ako matka (sťažovateľka, pozn.). Sťažovateľka namieta, že do dnešného dňa nebolo konanie ukončené aj napriek tomu, že ústavný súd nálezom sp. zn. III. ÚS 353/2015 z 20. októbra 2015 (ďalej aj „nález z 20. októbra 2015“) prikázal okresnému súdu konať bez zbytočných prieťahov, že *„sa jedná o vec starostlivosti súdu o maloleté dieťa a do podania sťažnosti uplynulo viac ako päť rokov, pričom posledné pojednávanie vo veci bolo 25. 05. 2012“*.

Sťažovateľka ďalej uvádza, že, tak ako už uviedla v ústavnej sťažnosti z 9. marca 2015, prvé pojednávanie vo veci bolo 28. januára 2011 a ďalšie 8. apríla 2011, na ktorom došlo k rozhodnutiu vo veci. Na základe podaného odvolania Krajský súd v Žiline (ďalej len „krajský súd“) 11. augusta 2011 vyhlásil rozhodnutie, ktorým zrušil rozhodnutie okresného súdu a vec mu vrátil na ďalšie konanie s usmernením, ako má okresný súd ďalej postupovať. Okresný súd 7. marca 2012 zaslal dožiadanie do Veľkej Británie na zabezpečenie dôkazu o príjme otca maloletej v tejto krajine. Dňa 26. marca 2012 okresný súd dostal odpoveď s tým, že požadoval zabezpečenie dôkazu nesprávne. Ďalšie pojednávanie bolo 16. marca 2012 a okresný súd opäťovne 7. mája 2012 žiadal Veľkú Britániu o zabezpečenie dôkazu. Okresnému súdu bola opäťovne zaslaná odpoveď s tým, že požadoval zabezpečenie dôkazu nesprávne. Ďalšie a posledné pojednávanie vo veci bolo 25. mája 2012.

Sťažovateľka uvádza, že okresný súd síce nariadil ďalšie pojednávanie na 7. september 2012, no toto sa nekonalo. Okresný súd opäť 18. októbra 2013 žiadal Veľkú Britániu o zabezpečenie dôkazu, no opäť nesprávne, a to na základe odpovede z 22. januára 2014. Následne okresný súd 24. februára 2014 žiadal Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky (ďalej len „ministerstvo spravodlivosti“) o pomoc

a 22. decembra 2014 znovu žiadal Veľkú Britániu a Najvyšší súd Slovenskej republiky o pomoc.

Sťažovateľka podala 11. decembra 2014 okresnému súdu sťažnosť na postup súdu v predmetnej veci. Predsedníčka okresného súdu [REDAKOVANÉ] odpoveďou z 29. decembra 2014 sťažovateľke oznámila, že po doručení odpovede z ministerstva spravodlivosti bude nariadený termín pojednávania. Následne v rokoch 2015 a 2016 bolo nariadených niekoľko termínov pojednávania, ktoré boli nie z viny sťažovateľky zrušené. Taktiež bolo okresnému súdu doručené dožiadanie z Veľkej Británie, avšak len čo sa týka príjmov do roku 2013.

Odvtedy okresný súd podľa sťažovateľky nevykonal vo veci žiadny úkon smerujúci k ukončeniu súdneho konania okrem nariadovania a zrušovania termínov pojednávania. Sťažovateľka v sťažnosti s poľutovaním uvádza, že, ako sa už vyjadrila aj v podaní z 28. septembra 2015 v konaní pred ústavným súdom sp. zn. III. ÚS 353/2015, rozhodovať vo veci sa zrejme nebude ani v roku 2016, keďže nie sú zabezpečené podklady na rozhodnutie za uplynulé roky a okresný súd v danom smere aj napriek jej urgenciám neuskutočnil žiadny úkon. Otázne preto aj naďalej podľa sťažovateľky ostáva, či bude možné predmetnú vec o zvýšenie výživného do dovŕšenia plnoletosti maloletej vôbec ukončiť. Uvedené sťažovateľka tvrdí aj napriek tomu, že okresný súd nariadený posledný termín pojednávania na 18. marec 2016 zrušil a nariadil termín pojednávania na 22. jún 2016, t. j. až o tri mesiace neskôr. Podľa sťažovateľky sa do toho času vo veci diať nič nebude, ak sa pojednávanie vôbec uskutoční.

Sťažovateľka uvádza, že právomoc súdu prejednať a rozhodnúť predmetnú vec zakladá § 7 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“). V zmysle § 11 ods. 1 OSP sa konanie uskutočňuje na tom súde, ktorý je vecne a miestne príslušný. Vecná príslušnosť okresného súdu je daná § 9 ods. 1 OSP a miestna príslušnosť okresného súdu § 88 ods. 1 písm. c) OSP.

K porušeniu základného práva sťažovateľky došlo v konaní pred okresným súdom v napadnutom konaní. Základné právo na prerokovanie vecí bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy bolo podľa sťažovateľky porušené jednak nečinnosťou okresného súdu a jednak neodbornosťou pri postupe pri zabezpečovaní dôkazu v napadnutom konaní, ktoré možno začať aj bez návrhu. Podrobný postup okresného súdu od posledného rozhodovania ústavného súdu nie je podľa sťažovateľky potrebné vzhľadom na už uvedené opisovať. Žiadne relevantné konanie smerujúce k ukončeniu vecí sa podľa sťažovateľky neuskutočnilo.

Podľa sťažovateľky „účastník konania nemôže byť na svojich právach prejednávania vecí bez zbytočných prietáhov ukrátený nesprávnym resp. žiadnym postupom súdu. Máme za to, že prietahy v konaní boli spôsobené zbytočne najmä nesprávnym postupom Okresného súdu Martin, ktorý do dnešného dňa nezabezpečil potrebné podklady pre rozhodnutie v zmysle rozhodnutia krajského súdu a to aj napriek našej urgencii a návrhu na riešenie zo dňa 03. 12. 2015, v ktorom sme žiadali zabezpečiť dôkazy potrebné aj za posledné dva roky. Máme za to, že súd vytýčením termínu pojednávania bez zabezpečenia podkladov pre rozhodnutie koná nehospodárne a vytvára tak zbytočné prietahy v konaní.“

K porušeniu svojho základného práva na prerokovanie vecí bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru sťažovateľka tiež uvádza, že: *„Úprava dĺžky trvania konania vo veciach starostlivosti súdu o maloleté deti je zakotvená aj v zákone. V zmysle § 176 ods. 3 Občianskeho súdneho poriadku je povinnosťou súdu vo veciach starostlivosti súdu o maloleté deti rozhodnúť bez zbytočného odkladu, najneskôr do šiestich mesiacov. Táto zákonná dĺžka konania bola prekročená niekoľkonásobne, čo bolo konštatované aj v náleze ÚS SR. Vzhľadom na to, že máme za to, že Okresný súd Martin nekoná bez zbytočných prietáhov a najmä v rozpore s citovaným nálezom ÚS SR a pokračuje tak v dlhodobo pretrvávajúcom stave nekonania resp. neprávneho konania súdu. Potreba rýchlosti konania vo veciach starostlivosti súdu o maloleté deti nemôže byť ospravedlňovaná neodborným postupom súdu resp. žiadnym postupom a ako taký nemôže byť považovaný za odôvodnený prietah v konaní.“*

Vzhľadom na uvedené sťažovateľka navrhuje, aby ústavný súd vydal tento nález:

„Základné právo [REDAKOVANÉ] na prerokovanie vecí bez zbytočných prietahov zaručené v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a v článku 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, v konaní vedenom na Okresnom súde Martin pod sp. zn. 12 P/303/2010, bolo opätovne porušené.

Okresnému súdu Martin sa v konaní vedenom pod sp. zn. 12 P/303/2010 prikazuje konať bez zbytočných prietahov.

[REDAKOVANÉ] sa priznáva finančné zadosťučinenie v sume 5.000 € (slovom päťtisíc eur), ktoré je jej Okresný súd Martin povinný vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

[REDAKOVANÉ] sa priznáva náhrada trov právneho zastúpenia v sume 303,16 € (slovom tristotri eur a šestnásť centov), ktorú je Okresný súd Martin povinný zaplatiť na účet jej právneho zástupcu JUDr. Tomáša Zboju, účet vedený v [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.“

Výška finančného zadosťučinenia je podľa sťažovateľky odôvodnená samotným nekonaním a zároveň nesprávnym konaním okresného súdu, keďže sťažovateľka je krátená na požadovanom zvýšenom výživnom, ktoré po dobu teraz už viac ako piatich rokoch zabezpečuje pre maloletú sama, a to z dôvodu zvýšených potrieb maloletého dieťaťa.

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd návrh na začatie konania predbežne prerokuje podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu

Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa a zisťuje, či nie sú dôvody na odmietnutie návrhu podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní uznesením odmietnuť bez ústneho pojednávania návrhy, na ktorých prerokovanie nemá právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený. Ak ústavný súd navrhovateľa na také nedostatky upozornil, uznesenie sa nemusí odôvodniť.

Podľa konštantnej judikatúry ústavného súdu o zjavne neopodstatnenú sťažnosť ide predovšetkým vtedy, keď namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, alebo aj vtedy, ak v konaní pred orgánom verejnej moci vznikne procesná situácia alebo procesný stav, ktoré vylučujú, aby tento orgán porušoval uvedené základné právo, pretože uvedená situácia alebo stav takúto možnosť reálne nepripúšťajú (IV. ÚS 16/04, II. ÚS 1/05, II. ÚS 20/05, IV. ÚS 55/05, IV. ÚS 288/05). Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať takú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, tiež napr. I. ÚS 4/00, II. ÚS 101/03, IV. ÚS 136/05, III. ÚS 198/07).

Sťažovateľka namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v napadnutom konaní.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných priet'ahov...

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

Ústavný súd si pri výklade „práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov“, ktoré je garantované v čl. 48 ods. 2 ústavy, osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o „právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote“, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (II. ÚS 55/98, I. ÚS 28/01).

Sťažovateľka v sťažnosti namieta priet'ahy v napadnutom konaní, ktoré už boli predmetom posudzovania ústavného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. III. ÚS 353/2015, v ktorom ústavný súd rozhodol nálezom č. k. III. ÚS 353/2015-29 z 20. októbra 2015 tak, že vyslovil porušenie sťažovateľkou označeného základného práva podľa ústavy a práva podľa dohovoru, okresnému súdu prikázal v napadnutom konaní konať bez zbytočných priet'ahov a sťažovateľke priznal primerané finančné zadosťučinenie v sume 2 500 €, ako aj úhradu trov konania; označený nález nadobudol právoplatnosť 13. novembra 2015, ako aj v období po právoplatnosti označeného nálezu.

Podľa § 24 písm. a) zákona o ústavnom súde návrh nie je prípustný, ak sa týka veci, o ktorej ústavný súd už rozhodol, okrem prípadov, v ktorých sa rozhodovalo len o podmienkach konania, ak v ďalšom návrhu už podmienky konania boli splnené.

Keďže ústavný súd už rozhodol o predchádzajúcej sťažnosti sťažovateľky nálezom z 20. októbra 2015, túto časť sťažnosti pri predbežnom prerokovaní odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde [v spojení s § 24 písm. a) zákona o ústavnom súde] ako neprípustnú.

Ústavný súd preto posudzoval sťažovateľkou namietané porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v napadnutom konaní v období po nadobudnutí právoplatnosti nálezu z 20. októbra 2015.

V tejto súvislosti ústavný súd zistil, že 2. decembra 2015 bolo nariadené pojednávanie na 19. január 2016. Dňa 4. decembra 2015 bola okresnému súdu doručená žiadosť právneho zástupcu sťažovateľky o nariadenie termínu pojednávania. Dňa 11. decembra 2015 boli právnym zástupcom odporcu predložené listinné dôkazy.

Právny zástupca odporcu doručil elektronicky 18. januára 2016 okresnému súdu žiadosť o odročenie pojednávania z dôvodu práceneschopnosti odporcu, zároveň bol s touto žiadosťou v tento deň oboznámený aj právny zástupca sťažovateľky.

Dňa 19. januára 2016 sa konalo pojednávanie, ktoré bolo bez prerokovania veci odročené na 18. marec 2016 z dôvodu práceneschopnosti odporcu. Následne 11. marca 2016 bolo pojednávanie pôvodne nariadené na 18. marec 2016 odročené na 22. jún 2016 z dôvodu práceneschopnosti zákonnej sudkyne.

Dňa 26. apríla 2016 bola vec na základe dodatku č. 3 k rozvrhu práce na rok 2016 pridelená sudcovi [REDACTED].

Dňa 22. júna 2016 sa konalo pojednávanie, na ktorom bol vyhlásený čiastočný rozsudok a následne bolo pojednávanie odročené na neurčito.

Z judikatúry ústavného súdu vyplýva, že nie každý priesťah v súdnom konaní má nevyhnutne za následok porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (III. ÚS 199/02, I. ÚS 154/03). Pojem „zbytočné priesťahy“ obsiahnutý v čl. 48 ods. 2 ústavy je pojem autonómny, ktorý možno vykladať a aplikovať predovšetkým materiálne.

V prípade, ak ústavný súd zistí, že postup všeobecného súdu sa nevyznačoval takými významnými priesťahmi, ktoré by bolo možné kvalifikovať ako zbytočné priesťahy v zmysle

čl. 48 ods. 2 ústavy, návrh odmietne ako zjavne neopodstatnený (I. ÚS 38/04, II. ÚS 199/02, III. ÚS 24/04, III. ÚS 372/06, IV. ÚS 290/04).

Ústavný súd poukazuje na svoje predchádzajúce rozhodnutia, v ktorých opakovane vyslovil, že ojedinelá nečinnosť súdu, hoci aj v trvaní niekoľkých mesiacov, sama osebe nemusí ešte zakladať porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (I. ÚS 42/01, III. ÚS 91/04). Nie každý zistený prietah v súdnom konaní má nevyhnutne za následok porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (napr. I. ÚS 46/01, II. ÚS 57/01, I. ÚS 92/03).

Vzhľadom na uvedené skutočnosti, s prihliadnutím na stabilizovanú judikatúru ústavného súdu, ako aj na to, že dĺžka napadnutého konania v okolnostiach danej veci po nadobudnutí právoplatnosti nálezú ústavného súdu z 20. októbra 2015 nie je takej povahy, aby bolo možné v danej veci vysloviť po prípadnom prijatí sťažnosti na ďalšie konanie porušenie označených práv sťažovateľky, ústavný súd sťažnosť, ktorou sťažovateľka namieta porušenie svojho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v napadnutom konaní, odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti.

Keďže sťažnosť bola odmietnutá, ústavný súd sa už ďalšími návrhmi sťažovateľky obsiahnutými v petite jej sťažnosti nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 30. júna 2016